

רשויות מקומיות דודי אריאלי

מי קובע את גובה הארנונה? התושבים

קים, שהם גוף פיננסי גדול, ישלמו יותר מעסק קטן, וכן הלאה.

בטבעון, לדוגמה, תעדיף הארנונה למגוריים עולה בהתאם לגודל הדירה, ולכן, מי שישלם כול לאפשר לעצמו רמת חיים גבוהה – משלם יותר. בתל אביב קיימת חלוקה לפי אזורים, כך שמי שמתגורר בצפון תל אביב ישלם יותר מתושב דרום העיר. זאת, בניגוד למסים אחרים, כמו מע"מ, שלא מבחינים בין העשירון העליון למעמד הבינוני.

הארנונה היא איפוא מס פרוגרסיבי מורכב, הנשען על עקרונות של צדק. אין בה אחריות, מאחר שהרשויות בישראל אינן דורשות זלזול. השירותים העירוניים הנדרשים והניתנים, כגון איסוף אשפה, משתנים דרמטית בין יישוב מישורי ליישוב הררי. בנוסף, הארנונה מגלמת חלק מהחזון הקיומי של כל רשות ורשות, המביא בחשבון את המרכיבים החברתיים, הכלכליים והמקומיים הדרושים לה: יש כאלה שמבקשות לעורר פיתוח עסקי והקמת מבני ציבור, ואחרות מעדיפות לשמור על צביון של יישוב קטן ואינטימי. יש המבקשות לעורר כניסת אמנים לתחומן, ואחרות רוצות להשקיע בתירות.

אמנם נדרשים תיקונים נוקדתיים בצו הארנונה, אך היא ממלאת את ייעודה ומשרתת נכונה את תושבי מדינת ישראל. את ההחלטות הנוגעות בגביית הארנונה יש להשאיר בידי הרשויות ותושביהן.

הכותב הוא ראש המועצה המקומית

קריית טבעון

פעילים למען הורדת הארנונה בהודו השרון

צילום: מוטי מילרוד

בחלק מהרשויות יש אף ועדת כספים המורכבת מתושבים מתגרבים, והם הסוקרים את תזרימי הרשות ומצבה הפיננסי, לאורך כל השנה. מעבר לכך, אם הארנונה עולה, מחויבת הרשות על פי דין להתריע בפני האזרחים במכתב מקדים, ובו הסבר מקיף בכמה עלתה הארנונה.

מתוקף דיני ההקפאה, מוגבל ראש הרשות בקבלת החלטות לגבי הארנונה, וכל העלאה או הורדה שלה דורשת, כאמור, אישור של שר הפנים והאוצר. יחד עם זאת, ראש הרשות רשאי להציע סיווגים ותתי-סיווגים לצו. תפישת הסיווגים מושתתת על עקרונות של חלוקה חברתית צודקת והיגיון סוציאליסטי, שלפיו התשלום נקבע על פי מידת השימוש. כך, כשמדובר בארנונה לעסקים, שמטבעם הם גוף רווחי הדרוש יותר שירותים, הגבייה תהיה גבוהה יותר מזו של בית מגורים או מחסן. בני-

« הריון הציבורי בסוגיית הארנונה נגוע, לצערנו, בפופוליזם והיעדר הבנה. לפני שניגשים לעסוק בנושא זה, כדאי ללמוד כמה עובדות הקשורות בו. ב-2013 פירסם האו"ם עבודה השוואתית מקיפה על מס הרכוש באירופה (המקביל לארנונה הישראלית), שממנה ניתן ללמוד כי ברוב המדינות שנכללו בעבודה, קביעת שיעור הארנונה נתונה לשיקול דעתן של הרשויות המקומיות. כזה היה המצב גם בישראל, עד חקיקת חוקי ההקפאה שראשיתם בחוק לייצוב המשק, התשמ"ה-1985. כיום, כל שינוי בצו הארנונה מחייב אישור של שר הפנים והאוצר, ואינו בסימכותו של ראש הרשות.

הארנונה בישראל מהווה רק כ-30%-50% מתקציב הרשויות, שחלקן מצויות בגירעונות. התקציב מיועד כולו לטובת מתן שירותים מוניציפליים לתושב, על הצד הטוב ביותר. אחד הצדדים החיוניים בארנונה הוא שהליך השינוי שלה כרוך בדמוקרטיה ייצוגית במיטבה. העלאה או אי העלאה נדונות בישיבת מליאה מיוחדת וייעודית לנושא זה בלבד, שמשתתפים בה חברי המועצה – כלומר, תושבים מתגוררים הם המכריעים בנושא השינויים בארנונה.

התושבים לא רק מעורבים ישירות בהליך, אלא גם מחויבים בשקיפות מלאה. הרשות מחויבת לרווח על הישיבה, והודעה על כך מפורסמת בעיתונות המקומית. ישיבת המועצה פתוחה, וכל המעוניין יכול להגיע ולצפות בה. היא מסוקרת בעיתונות, ופרוטוקול הישיבה מתפרסם באתר האינטרנט, לעיני הציבור.